

Havindustritilsynet

Professor Olav Hanssens vei 10

4003 Stavanger

Stavanger 29. februar 2024

Sak. 2023/1318. Høring av regelverk for sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs.

Petroleumstilsynet sendte 4. desember 2023 på høring utkast til ny forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs med veiledning.

Nedenfor er Motvind Norge (org. nr. 923421068) sin høringsuttalelse basert på de to dokumentene:

- Høringsnotat desember 2023
- Utkast til fornybarforskrift med veiledning desember 2023

Generelt.

Det er bra at Havtilsynet har kommet med forslag til regelverk, da det så langt har vært en nærmest uregulert bransje.

Ved gjennomgang av feks søknader om konsesjoner for testturbiner ved Karmøy og andre steder, samt melding og forslag til konsekvensutredning for GoliatVind, kommer det fram at det er vesentlig mangler i både risikoforståelse og hvilke lov- og regelverk som gjelder.

Det er mange forskjellige offentlige myndigheter og aktører innen havvind. Vi ber derfor om at det lages en oversikt som viser hvilke roller og myndighet Havtilsynet, NVE, Miljødirektoratet, Energidepartementet, Kystverket, Arbeidstilsynet, Forsvaret, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Helsemyndigheter, Statsforvalter osv. har eller vil få i forbindelse med planlegging, bygging, installasjon, drift og fjerning.

I høringsnotatet er det beskrevet en del lov- og regelverk, deres omfang og virkeområder. Det er bra, og dette må systematiseres slik at det finnes en oversikt over alle gjeldende lover, forskrifter, instruksjoner og veiledninger.

Rekkefølge av lov og regelverk

I høringsnotat framgår det at det er nødvendig å forandre arbeidsmiljøloven, da den ikke gjelder om bord på turbiner til havs. Vi mener at en oppdatering/forandring av arbeidsmiljøloven og evt andre relevante lover må vedtas av Stortinget før Fornybarforskrift

med veiledning blir gjeldende. Dette følger også av hovedprinsipp nr 2 for reguleringen: Regelverket skal være risikobasert og systemorientert og tydeliggjøre aktørenes ansvar for systematisk oppfølging av risiko.

Det må også vurderes om det er andre lover og forskrifter som må forandres slik at de dekker havvind:

- Forurensingsloven
- Naturmangfoldsloven
- Samfunnssikkerhet og beredskap

I 2021 ba da Olje-og energidepartement om høringsinnspill til veilederdokumentet om havvind. Det kom inn mange høringsinnspill, likevel er det ennå ikke utgitt noen oppdatert forskrift eller en veileder.

Så planlegges det med en ny havmiljølov. Denne skal muligens komme på høring i løpet av året.

Det er derfor fremdeles et helt ufullstendig lov-og regelverk for havvind.

Kommentarer og innspill til høringsnotatet.

Regelverk

I notatet påpekes det at det er forskjellige regelverk for havvind, noe som en del av petroleumsloven, og noe innenfor 12 nm regelverket, noe som en del av Plan-og Bygningsloven osv. Så forslår det at Fornybarforskriften skal gjelde for alle havvindturbiner uansett plassering. Det er vi helt enig i. Så må det også vurderes at regelverket også gjøres gjeldende for evt bygging, ferdigstilles og reparasjon som er planlagt i norske havner og fjorder.

Helse

Det påpekes at ansvaret for regulering av helsemessige forhold ikke er på plass. Det er åpenbart at dette må være på plass før det settes i gang havvindaktiviteter. Slik avklaringer må minst dekke:

- Krav til helsesertifikat
- Krav til sikkerhetsopplæring
- Krav til medisinsk beredskap
- Krav til medisinsk evakuering
- Konsesjonærs ansvar og beredskap
- Krav til beredskapsorganisasjon på land

Erfaring

Under punkt 2.4 står det:

«Likheter mellom de elektriske anleggene, både i utforming og drift, samt et aktuelt aktørbilde der flere deltakere har erfaring fra petroleumsbransjen, mener vi gir et godt

grunnlag for at det kan oppnås tilsvarende god sikkerhet innen fornybar energiproduksjon til havs som innen petroleumsvirksomheten»

Vi mener at forutsetning om at det er de samme aktørene som har erfaring fra petroleumsbransjen som vil delta innen havvind ikke er korrekt og kan ikke legges til grunn. Det gjelder særlig der er det en ren prisauksjon der laveste pris vinner som på Sørlige Nordsjø 2. Denne modellen legger opp til at det lett blir kuttet noen HMS hjørner, og det tas snarveier for å spare penger.

Feks for Sørlige Nordsjø 2 er INGKA (morselskapet til IKEA) et av selskapene som har blitt kvalifisert til å delta i auksjonen. Det er vanskelig å se at IKEA har noen som helst erfaringer med høyspent strømprduksjon og offshore operasjoner.

Gangbroer.

Det er uklart hvilke regelverk som vil gjelde for gangbroer mellom fartøy og turbin.

Kommentarer og innspill til utkast til forskrift med veiledning

§1-2 Virkeområdet

Der er uklart hvor forskriften gjelder. Gjelder den ved feks produksjon og sammenstilling innaskjærs i Norge, gjelder den ved inn og uttaving fra andre lands kontinentalsokler osv.

§1-3 Definisjoner

Helse- Miljø og Sikkerhet bør også defineres.

Antar «ytte miljø «ikke uten videre dekkes av HMS begrepet og bør derfor defineres.

§6-2 Laster, lastvirkning og motstand

” Bestemmelsen skal sikre at anlegg, systemer og utstyr blir utformet slik at de kan tåle de påkjenningene de vil bli utsatt for på en akseptabel måte”

” Akseptabel måte” må spesifiseres for slitasje, utslipp, beregningsmåter og konsekvenser av havari.

Konsulentbruk

Erfaringen fra vindkraft på land er at det er sterke bindinger mellom konsulentselskap og andre selskaper opp mot konsesjonær og interesseorganisasjoner. Feks er konsulentselskapene og rådgiverne ofte medlem Fornybar Norge, som er en organisasjon som har som formål å fremme vindkraft på land og til havs. Det må derfor stilles krav til at de selskapene som innhenter informasjon, kunnskapsgrunnlag og gjennomføres konsekvensutredninger er helt uavhengige.

Havari og skader på vindturbiner.

De siste året har det være flere havarier med brann og turbinvinger som faller av fra vindkraftverk på land både i Norge og i utlandet. De flytende havvindturbinene på Hywind Scotland må i år taues inn til land for omfattende reparasjoner. Det ser ikke ut til å være et opplegg for å lære av slik hendelser, slik det er i petroleumsvirksomheten. Uten slik erfaringsutveksling er det ikke mulig å vite om det er feil i design, feil i bygging, feil i installasjon eller driftsfeil som har ført til disse alvorlige hendelsene.

Vi kan ikke se at dette er tatt med eller vurdert i forslaget til regelverk.

Miljøkonsekvenser

Drift av vindturbiner medfører avskalling av plast fra vingene, mulig støyforurensing for livet i havet, påvirkning av både trekk- og matsøkende fugl osv. Vi kan ikke se at dette er tatt med i forslaget til regelverk.

Krav til redningssystemer

Det kan oppsto situasjoner der det er nødvendig å evakuere personell. Det ser ut til å mangle et klart regelverk til hvordan dette kan gjøres.

- Tekniske krav til turbin og fundament
- Krav til redningsutstyr
- Evakuering med helikopter
- Evakuering med båt

Forventede kostnadsreduksjoner og sikkerhetskonsekvenser

Både norsk myndigheter og vindkraftbransjen har påpekt at det er svært dyrt å bygge ut havvind, det er ikke lønnsomt «nå», og det krever derfor omfattende statlige subsidier. Bl. annet uttalte Næringsminister Vestre til Haugesunds Avis 23.02.24 at «Havvind vil bli lønnsom» Vindkraftbransjen uttaler til Stavanger Aftenblad 08.02.2024:

«Arnesen peker på at kostnadene ved havvind bør halveres, hvert fall reduseres med 40 prosent.»

Det sies svært lite om hvordan disse kostnadsreduksjonene til svært mange milliarder skal gjennomføres. Det kan lett tenkes at det vil føre til et stort økonomisk press både på folk og å bygge turbiner/understell uforsvarlig billig.

Bruk av fartøyer er en stor del av kostnadene ved havvind. Behovet for store kostnadsreduksjoner kan da lett føre til omfattende bruk av fartøyer med bekvemmelighetsflagg og fra lavkostland og med personell uten den nødvendige kunnskap og kompetanse.

Konsekvensene kan lett føre til kutt av Helse, Miljø og Sikkerhetshjørner, og føre til alvorlige hendelser og ulykker.

Vi kan ikke se at dette er vurdert eller ta med i forslaget til regelverket.

Bjarne Jensen – Leder havvindutvalget i Motvind Norge

John Fiskvik – Styreleder Motvind Norge

-